

Länsstyrelsen
Skåne

Länsstyrelsens tillsynsarbete av dammar och vattenkraftverk

Skånes hembygdsförbund 2020-03-04

Jakob Marktorp
Mattias Ekvall
Vattenenheten

1

Mål kopplade till tillsynen

- God ekologisk status i våra vattenförekomster senast år 2027 (vattendirektivet).
- Tillsyn av 20 % av anläggningarna per år (åtgärdsprogrammet).
- Sveriges miljömål (Levande sjöar och vattendrag, ett rikt växt- och djurliv m.fl.).
- År 2040 ska Sverige ha 100% förnybar elproduktion (energiöverenskommelsen).

2

Varför arbetar Länsstyrelsen med till syn av vattenkraft och dämmen?

- Vattenkraftverk och dammanläggningar drivs ofta med gamla tillstånd eller helt utan tillstånd och är därför inte anpassade efter dagens miljökrav.
- Det har länge varit svårt att få till miljöanpassningar/moderna miljövillkor vid vattenkraftverk och dämmen. Ofta långdragna processer.
- Kom riktade pengar för att länsstyrelsen skulle trappa upp tillsynen av vattenkraft och dämmen.

3

Prioritering av tillsynen vandringshinder har baserats på

- Avstånd till hav och sjöar, även inom systemet
- Storlek på avrinningsområdet
- Utpekade värdefulla vatten
- Hur svårt hinder?

Vägt in

- Förekomst av naturliga vandringshinder
- Befintliga tillstånd?

4

Vattenkraftverkssituationen i Skåne

- 83 vattenkraftsanläggningar
- 36 som vi vet ej är i drift
- 47 kan vara i drift

- 45 möjliga vattenkraftverk med tillstånd (enligt domstolsverket)
- 36 tillståndslösa vattenkraftverk som är förelagda om förbud varav 9 anläggningar gått in med tillståndsansökan + en under samråd.

- 53 anmälningar till NAP
- 43 är med i NAP

5

Var produceras vattenkraften i Skåne?

- 80 % från 8 kraftverk i Helge å. Där 4 st är utpekade som viktiga för reglerkraften.
- 9 % från 3 kraftverk i Rönne å.
- Resterande 11 % kommer från ca 40 övriga vattenkraftverk.
- Ett genomsnittligt småskaligt vattenkraftverk producerar motsvarande 1/10 av ett medelstort vindkraftverk.

6

Miljöpåverkan

Så påverkar vattenkraft och dämmen vattendragen

7

Lagstiftning

- Vattenverksamhet är i grunden tillståndspliktig (11 kap 9 § MB).
- Den som vill bedriva en vattenverksamhet som kan skada fisket är skyldig att utan ersättning vidta och för framtiden underhålla **behövliga anordningar för fiskens framkomst** eller fiskets bestånd, släppa fram vatten för ändamålet samt iakttä de villkor eller förelägganden i övrigt som på grund av verksamheten kan behövas till skydd för fisket i det vatten som berörs av vattenverksamheten eller i angränsande vattenområde (11 kap 8 § MB).

8

Lagändringar efter 1 januari 2019

Definition av vad som avses med vattenkraft (11 kap 6 § MB)

- Verksamheter som är avsedda för elproduktion
- Verksamheter som vid sin tillkomst var avsedda för elproduktion

Verksamheter enligt 11:6 ska ha moderna miljövillkor (11 kap 27 § MB)

- Med moderna miljövillkor avses att *hela verksamheten prövats enligt miljöbalken* och sedan att *villkoren i ett tillstånd inte är äldre än 40 år*.
- Kravet på moderna miljövillkor gäller omedelbart efter 1 januari 2019

Det ska finnas en nationell plan för prövningar för moderna miljövillkor (11 kap 28 § MB)

- Planen ska ha en nationell helhetssyn för att förse verksamheter med moderna miljövillkor på ett samordnat sätt
- Största möjliga nytta för vattenmiljön och nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel

9

- **Äldre rättigheter får en ändrad ställning i miljöretten (5a § MP)**

- En verksamhet som bedrivs i enlighet med en **urminnes hävd**, ett **privilegiebrev** eller **en annan sådan särskild rättighet att förfoga över vatten som avses i 2 kap. 41 § vattenlagen (1918:523)** ska anses bedrivas med stöd av en rättighet som har tillkommit enligt motsvarande bestämmelser i miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken, om det inte följer något annat av denna lag eller av föreskrifterna.

- **Möjligheten till lagligförklaring av 11:6-anläggningar tas bort (17 a § MP)**

10

Nationella planen för moderna miljövillkor

- Verksamheterna ska prövas inom en 20 års period
- Även verksamheter utanför planen kan bli aktuella för prövning i samband med prövningar inom NAP
- Både omprövningar och nyprövningar (två parallella spår)

11

Kommande tillsynsprioriteringar

- NAP kommer vara en viktig del i kommande tillsynsprioriteringar.
- Länsstyrelsen kommer att bedriva tillsyn inom ramen för NAP. Ex begära in uppgifter om oklara tillståndssituationer.
- I samband med de prövningar som ska ske inom ramen för NAP ska Länsstyrelsen också analysera om det finns andra verksamheter som påverkar vattenförekomsten och vid vilka åtgärder därmed kan behövas (prop. 2017/18:243 sidan 93-94). Ex dammar, vattenuttag mm.

12

Postadress: 291 86 Kristianstad | 205 15 Malmö
Besöksadress: Ö Boulevarden 62 A, Kristianstad | Södergatan 5, Malmö
Telefon: 010-224 10 00 **E-post:** skane@lansstyrelsen.se
Webb: www.lansstyrelsen.se/skane
Sociala medier: f lansstyrelsenskane v @LstSkane i @lstskane

